

Verovelvollisuusasema ja verosopimuksen mukainen asuminen

Anna-Leena Raurajuuri

1 Järjestömme noudattaa kilpailulakia

Kilpailulaki kieltää sellaiset sopimukset, päätökset sekä yhdenmukaistetut menettelytavat, joiden tarkoituksena on merkittävästi estää, rajoittaa tai vääristää kilpailua tai joista seuraa, että kilpailu merkittävästi estyy, rajoittuu tai vääristyy.

Mikäli keskustelu liittyy kiellettyyn teemaan, kaikkien osallistujien tehtävä on lopettaa keskustelu. Emme keskustelee seuraavista teemoista, jotka sisältävät jäsenen luottamuksellista tietoa:

- Yksityiskohtaiset sopimusehdot
- Toimittajat, asiakkaat
- Tarjoukset
- Tuotantomäärät
- Laajentumissuunnitelmat, jotka eivät vielä julkisia
- Muut tulevaisuudensuunnitelmat (esim. T&K-panostukset, tuotantoseisokit)

- Alan yleinen hintataso ja siihen vaikuttaminen
- Hinnoittelukäytännöt ja –mekanismit
- Osto- ja myyntihinnat
- Markkinaosuudet
- Kustannukset
- Kannattavuus
- Yhteiset boikotit

**talous
hallinto
liitto**

Verovelvollisuusasema ja verosopimuksen mukainen asuminen

Anna-Leena Rautajuuri

©Taloushallinto

2

Käsiteltävät aiheet

Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus

- Verovelvollisuusaseman määrittely - sovellettavat säännökset?
- Mihin verovelvollisuusasema vaikuttaa?

Verovelvollisuusasema kansainvälisissä työskentelytilanteissa

- Suomesta ulkomaille lähtevä työntekijä
- Ulkomailta Suomeen tuleva työntekijä

Verosopimuksen mukainen asuminen

- Miten verosopimuksen mukainen asuinvaltio määritellään?
- Mihin verosopimuksen mukainen asuinvaltio vaikuttaa?

©Taloushallinto

Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus

Sovellettavat säännökset

Verovelvollisuusasema Suomessa

Yleisesti verovelvollinen

- asuu Suomessa
- maailmanlaajuinen verovelvollisuus Suomeen
- ansiotulojen progressiivinen verotus
- veroilmoitusvelvollisuus Suomeen

Rajoitetusti verovelvollinen

- asuu muualla kuin Suomessa
- velvollinen maksamaan veroa vain Suomesta saadusta tulosta
- ansiotulojen lähdeverotus tai progressiivinen (VML:n mukainen) verotus
- veroilmoitusvelvollisuus koskee vain Suomesta saatua tuloa, josta ei ole peritty lähdeveroa Suomeen

Verovelvollisuusasemaa koskevat säännökset

- Verovelvollisuuden laajuutta määrittelevät lainkohdat:
  - TVL 9 § Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus:
    - Velvollinen suorittamaan veroa tulon perusteella on verovuonna Suomessa asunut henkilö täältä ja muualta saamastaan tulosta (yleinen verovelvollisuus)
      - Maailmanlaajuinen verovelvollisuus Suomeen
    - Henkilö, joka ei verovuonna ole asunut Suomessa täältä saamastaan tulosta (rajoitettu verovelvollisuus)
      - Vain Suomesta saamastaan tulosta
  - TVL 10 § Suomesta saatu tulo
  - TVL 11 § Suomessa asuminen
  - TVL 12 § Diplomaattien ja kansainvälisissä järjestöissä työskentelevien verotus
  - TVL 13 § Suomalaisessa aluksessa työskentelevän verovelvollisuus
- Huom! Verovelvollisuusasema ratkaistaan aina Suomen sisäisen lainsäädännön perusteella.
  - Verosopimukset tai EU-vero-oikeuden normit eivät vaikuta sisäisen lainsäädännön mukaisen verovelvollisuusaseman määräytymiseen.

Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus

- Yleisesti verovelvollisia Suomessa ovat Suomessa asuvat henkilöt (TVL 9 §)
- Suomessa asumisen käsite - TVL 11 §
  - Suomessa asuva on henkilö, jonka varsinainen koti ja asunto ovat täällä tai
  - henkilö, joka oleskelee täällä yhtäjaksoisesti yli kuusi kuukautta, jolloin tilapäinen poissaolo ei estä pitämistä oleskelua jatkuvana.
  - Suomen kansalaista pidetään kuitenkin Suomessa asuvana, vaikka hän ei jatkuvasti oleskelekaan täällä yli kuuden kuukauden aikaa, kunnes kolme vuotta on kulunut sen vuoden päättymisestä, jonka aikana hän on lähtenyt maasta, jollei hän näytä, että hänellä ei ole verovuonna ollut olennaisia siteitä Suomeen.
    - Jollei muuta näytetä, Suomen kansalaisen ei katsota mainitun ajan jälkeen asuvan Suomessa.
    - Säännös koskee myös kaksoiskansalaisia.
- Jos henkilö ei ole yleisesti verovelvollinen → rajoitetusti verovelvollinen

Varsinainen asunto ja koti - mitä tarkoittaa?

- Yleensä pidempiaikainen asuinpaikka / henkilökohtaisten intressien keskus
  - Tosiasialliset olosuhteet ratkaisevat (ei esim. pelkkä väestötietomerkintä)
    - Esimerkiksi Suomen kansalainen voi joskus useitakin vuosia olla ulkomaantyössä siten, että hänen perheensä ja kotinsa jää Suomeen.
    - Pelkän asunnon sijainti Suomessa ei välttämättä merkitse sitä, että henkilöllä on varsinainen asunto ja koti Suomessa, jos kyseinen asunto ei ole henkilön ja tämän perheen koti.
      - Asuntoja voi henkilöllä olla useita eri valtioissa
      - Väliaikainen asunto ei yleensä ole varsinainen asunto ja koti TVL:ssä tarkoitetulla tavalla
- Lyhytaikainen asuminen?
  - Joskus tarkoittaa varsinaista asuntoa ja kotia
    - Esim. tarkoitus ollut muuttaa Suomeen pysyvästi, mutta olosuhteet muuttuneet ja palattu ulkomaille
    - Perheen asuminen Suomessa ei automaattisesti tarkoita sitä, että henkilöllä olisi Suomessa varsinainen asunto ja koti, jos henkilöllä itsellään on koti ulkomailla (KHO 1992 B 502)
  - Kokonaisarviointi: perheen asuinvaltio, missä verovelvollinen itse asuu, työskentely, missä aiemmin asunut/työskennellyt jne.
    - Huom. voi kuitenkin olla yleisesti verovelvollinen pelkän oleskelunkin perusteella.

Yleinen verovelvollisuus - yli 6 kuukauden oleskelu

- Yli kuudeksi kuukaudeksi Suomeen
  - yleinen verovelvollisuus saapumispäivästä lukien
  - oleskelun syyllä ei merkitystä
  - ei sidottu kalenterivuoteen
  - tilapäinen poissaolo ei estä pitämästä oleskelua jatkuvana
    - Ks. tarkemmin dia 29
- Aviopuolisoista toinen voi olla rajoitetusti verovelvollinen ja toinen yleisesti verovelvollinen.
- Korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi suunniteltu oleskelu saattaa pidentyä yli kuuteen kuukauteen
  - Yleinen verovelvollisuus saapumispäivästä lukien

Verovelvollisuusaseman muuttuminen kesken vuotta

- Verovelvollisuusasema voi muuttua kesken vuotta
  - Osan vuotta yleisesti verovelvollinen ja osan vuotta rajoitetusti verovelvollinen.

Esimerkki: Antti on asunut pysyvästi ulkomailla 15 vuotta ja on Suomessa rajoitetusti verovelvollinen. Vuonna 2023 hän päättää palata perheineen takaisin Suomeen. Muutto tapahtuu 1.9.2023. Samalla Antti aloittaa työskentelyn suomalaisen työnantajan palveluksessa Suomessa. Alkuvuoden hän on työskennellyt samassa konsernissa Yhdysvalloissa ja saanut palkkansa yhdysvaltalaiselta yhtiöltä.

- *Yleinen verovelvollisuus 1.9.2023 alkaen*
- *Alkuvuoden tuloista maksettava veroa Suomeen vain, jos kyse Suomesta saadusta tulosta (TVL 10 §), eikä verosopimus rajoita Suomen verotusoikeutta.*

Erityisryhmät

- Tiettyjä erityisryhmiä pidetään Suomessa asuvina tuloverolain mukaan
  - TVL 11 §:n 2 ja 3 momentti:
    - Suomen ulkomaanedustuksessa palveleva lähetettyyn henkilöstöön kuuluva Suomen kansalainen, joka on palvelussuhteessa Suomen valtioon.
    - Business Finland Oy:n tehtävissä ulkomailla työskentelevä Suomen kansalainen, joka välittömästi ennen tätä työtä koskevan työsopimuksen tekemistä on asunut Suomessa.
    - YK:ssa, sen erityisjärjestössä, IAEA:ssä tai kansainvälisessä kehitysyhteistyössä ulkomailla palveleva Suomen kansalainen, joka välittömästi ennen tätä palvelusta asui Suomessa, jollei hän näytä, ettei hänelle ole jäänyt Suomeen olennaisia siteitä.
    - Suomen valtioon päätoimisessa ja pysyvässä palvelussuhteessa oleva Suomen kansalainen, jollei hän näytä, ettei hänellä ole jäänyt Suomeen olennaisia siteitä (ns. paikalta palkatut, ei lähetetyt).
- Lisäksi:
  - EU-virkamiehet, joihin sovelletaan pöytäkirjaa Euroopan unionin erioikeuksista ja vapauksista, kun henkilö Suomessa asuva ennen unionin palvelukseen ryhtymistä.
    - Myös puoliso ja perhe, jos heillä ei omaa ansiotoimintaa.

Verovelvollisuusasema - Suomesta ulkomaille lähtevä työntekijä

Yleisen verovelvollisuuden päättyminen

- Ulkomaan kansalaisen muutto Suomesta pois
  - Pääsääntö: rajoitetusti verovelvollinen muuttopäivästä alkaen
  - Poikkeukset: jos edelleen varsinainen asunto ja koti Suomessa tai oleskelee täällä jatkuvasti yli kuuden kuukauden ajan.
    - Esim. tilanne, jossa perheen koti säilyy Suomessa, vaikka henkilö itse työskentelee viikot ulkomailla.

Esimerkki: Johan, joka on Ruotsin kansalainen, on ollut Suomessa kahden vuoden työkomennuksella. Hän on siten ollut Suomessa yleisesti verovelvollinen työkomennuksensa aikana. Kahden vuoden työkomennuksen jälkeen Johan muuttaa perheensä kanssa takaisin Ruotsiin samaan asuntoon, jossa he asuivat ennen työkomennusta. Suomessa perheen käytössä ollut vuokra-asunto on irtisanottu.

Johan jatkaa työskentelyä suomalaisen työnantajansa palveluksessa tehden pääasiassa etätöitä Ruotsista käsin. Lisäksi hän käy Suomessa joka toinen viikko parin päivän työmatkalla. Johanista tulee Suomessa rajoitetusti verovelvollinen heti muuttohetkestään alkaen.

- Suomen kansalaiset:
  - Kolmen vuoden sääntö lähtökohtana
    - Poikkeus 3 vuoden säännöstä: verovelvollinen näyttää, että hänellä ei ole ollut verovuonna olennaisia siteitä Suomeen.

Suomen kansalainen ja yleisen verovelvollisuuden päättymisen

- Tarkastelun lähtökohta: muuton pysyvyys / tilapäisyys?
- Tapauskohtainen tarkastelu
- Pääsääntö: yleinen verovelvollisuus muuttovuoden ja kolme seuraavaa vuotta
  - Poikkeus: verovelvollinen näyttää, että hänellä ei ole ollut verovuonna olennaisia siteitä Suomeen.
- Jos olennaiset siteet katkenneet muuttohetkeen mennessä, voi tulla rajoitetusti verovelvolliseksi heti muuttohetkellä
- Jos olennaiset siteet lakkaavat vasta muuton jälkeen, rajoitettu verovelvollisuus voi alkaa vasta seuraavan vuoden alusta (ei keskellä vuotta)

Esimerkki: Anne on muuttanut 1.3. pysyvästi Suomesta Ranskaan ranskalaisen puolisonsa kanssa ja aloittanut työskentelyn paikallisen työnantajan palveluksessa Ranskassa. Muuttohetkellä puolisoiden yhteisenä kotina Suomessa ollut asunto on vielä myymättä, mutta asunto saadaan myytyä 31.5. Tämän jälkeen Annella ei enää ole olennaisia siteitä Suomeen. Anne voi vaatia rajoitettua verovelvollisuutta aikaisintaan seuraavan kalenterivuoden alusta alkaen.

- Olennaisten siteiden katkeamisen jälkeen ilmaantuvat uudet olennaiset siteet eivät tee henkilöstä enää yleisesti verovelvollista.

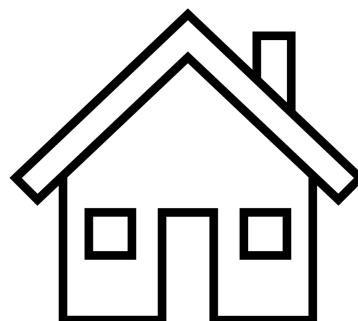
Mitä olennaiset siteet ovat?

Olennaiset siteet ovat olemassa, jos joku seuraavista edellytyksistä täyttyy (yksikin riittää):

- Suomeen jää puoliso tai asunto
- Suomeen jää muu kiinteistö kuin kesähuvi
- verovelvollinen kuuluu Suomen sosiaaliturvaan
- verovelvollinen harjoittaa liiketoimintaa Suomessa tai
- verovelvollinen työskentelee Suomessa

Vrt. verosopimuksen mukaista asumista määrittelevät kriteerit

Olennaiset siteet - asunto

- Perheen vakituinen asunto jää edelleen Suomeen
  - Varattu omaan käyttöön, jätetty tyhjilleen, vuokrattu, myynti ei ole onnistunut...
- Pelkkä asunnon vuokraaminen ei lähtökohtaisesti riitä
- Pelkkä kesämökki → ei yksistään olennainen side
- Sijoitusasunto → ei yksistään olennainen side
  - Jos ei ole ollut perheen vakituksena asuntona eikä sovellu perheen vakituisen asuinkäyttöön
- Jos olennaiset siteet ovat kerran katkenneet ja henkilöstä tullut rajoitetusti verovelvollinen
  - Uuden ympärivuotiseen käyttöön soveltuvan asunnon hankkiminen ei palauta olennaisia siteitä
    - Ellei voida pitää henkilön varsinaisena asuntona ja kotina

Olennaiset siteet - puoliso ja perhe

- Muutto Suomesta ei katkaise olennaisia siteitä, jos
  - puoliso tai perhe jää Suomeen asumaan
- Perhe: lähtökohtaisesti TVL 7 §:ssä tarkoitettu puolisoa sekä alaikäiset lapset
  - Olennaista sidettä ei muodosta puoliso, josta verovelvollinen on muuttanut erilleen yhteiselämän lopettamistarkoituksessa ja puoliset ovat hakeneet tai tulevat hakemaan avioeroa
  - Yhteishuoltajuus alaikäisiin lapsiin ei yksistään muodosta olennaista sidettä, jos he asuvat Suomessa entisen puolison luona
- Perheen jääminen Suomeen pelkästään muuttoon liittyvien käytännön asioiden hoitamisen ajaksi:
  - ei yleensä yksinään olennainen side, jos tarkoitus seurata puolisoa ulkomaille heti tämän jälkeen

Olennaiset siteet - kiinteistö

- Suomessa omistettu kiinteistö → lähtökohtaisesti olennainen side
  - Onko asuinkiinteistö vai muu?
- Ei pelkästään vapaa-ajan kiinteistö, jos ei muita olennaisia siteitä Suomeen.
  - Kokonaisarvioinnissa voi olla merkitystä
- Muut kuin asumiseen tarkoitetut kiinteistöt?
  - Pienempi painoarvo?
    - Esim. metsäkiinteistöt, jos omistus passiivisuonteista
  - Jos merkittävä määrä kiinteistöjä:
    - Edellyttääkö aktiivista toimintaa (esim. työskentelyä) tai käyntejä Suomessa?

Olennaiset siteet - sosiaaliturva

- Suomen sosiaaliturvaan kuulumisen muodostaa olennaisen siteen Suomeen.
  - Etenkin asumisperusteinen sosiaaliturva
  - Ei pelkkä vastuu eläkkeensaajan sairaanhoitokustannuksista (EU:n sosiaaliturva-asetuksen nojalla)

Olennaiset siteet - työskentely ja liiketoiminta Suomessa

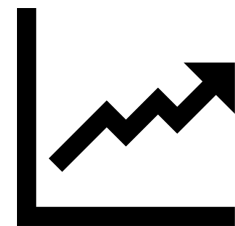

- Verovelvollisella katsotaan olevan olennaiset siteet Suomeen, jos hän työskentelee Suomessa tai harjoittaa täällä liiketoimintaa
- KHO 2021:172 - tulkintalinja osittain muuttunut aiempaan verrattuna
  - Edellyttääkö toiminta aktiivista toimintaa ja käyntejä Suomessa?
- Liiketoiminnan harjoittaminen:
  - Toimintaa, joka vaatii verovelvolliselta aktiivista panostusta.
  - Yhtiömuodolla ei merkitystä (esim. perheyhtiön hoito KHO 1989/190)
  - Pelkkä osakeyhtiön osakkeiden omistus ei ole liiketoiminnan harjoittamista
    - jos ei tosiasiallistakaan osallistumista yhtiön liiketoimintaan/toimitusjohtaja/hallituksen jäsen jne.
- Vakituinen työsuhde ja työskentely Suomessa
  - Myös osa-aikatyö
  - Suomalaisen työnantajan palveluksessa ulkomailla → ei yksinään olennainen side

Olennaiset siteet - muut tulot ja omistukset

- Pääomatuloja Suomesta
  - Ei yleensä yksinään olennainen side (passiiviluonteista omaisuutta)
  - Vaatiiko varallisuuden hoitaminen huomattavaa työpanosta Suomessa?
    - Jos vaatii, olennaiset siteet voivat olla olemassa
  - Passiiviluonteinen omaisuus:
    - Esim. pörssiosakkeet, rahasto-osuudet ja pankkitalletukset.
    - Myös esim. Suomesta saadut eläketulot ja etuustulot
- Tapauskohtainen kokonaisarviointi:
  - Merkitystä voi olla sillä, kertyykö pääosa verovelvollisen tuloista edelleen Suomesta.
  - Joskus taloudellisten siteiden vahvuus merkittävä KHO 1989/190
    - vrt. KHO 2021:172

Yleisen verovelvollisuuden alkaminen uudelleen

- Jos olennaiset siteet ovat katkenneet ja henkilöstä on tullut rajoitetusti verovelvollinen, hänestä tulee uudelleen yleisesti verovelvollinen vain, jos:
  - varsinainen asunto ja koti siirtyy Suomeen tai
  - hän jatkuvasti oleskelee täällä yli kuusi kuukautta.
- Voiko 3 vuoden sääntö tulla sovellettavaksi useamman kerran, jos henkilö palaa Suomeen ja muuttaa myöhemmin uudelleen ulkomaille?
  - Tilapäinen muutto takaisin Suomeen
    - Jos varsinainen asunto ja koti säilyy ulkomailta Suomessa oleskelun ajan, uusi kolmen vuoden aika ei ala Suomessa käynnin päätyttyä.
  - Varsinainen asunto ja koti siirtyy Suomeen
    - Uusi kolmen vuoden säännön mukainen aika alkaa uudesta muutosta.

Vaatus rajoitetusta verovelvollisuudesta

- Rajoitettua verovelvollisuutta mahdollista vaatia jo muuttohetkestä alkaen, jos olennaiset siteet katkenneet.
  - Tai olennaisten siteiden katkeamista seuraavan vuoden alusta alkaen, jos olennaiset siteet katkenneet muuton jälkeen.
- Mitä selvityksiä vaatimuksen tueksi? Esimerkiksi:
  - maastalähdön pysyvyys ja ulkomaille muuton pääasialliset syyt
  - selvitys pysyvistä asunnosta ulkomailta, liitteenä esim. kauppakirja tai vuokrasopimus
  - selvitys Suomen kodista luopumisesta, liitteenä esim. kauppakirja myynnistä, todistus vuokra-asunnon irtisanomisesta tms.
  - selvitys Suomeen jäävästä omaisuudesta
  - perhesuhteet, perheen asuinpaikka verovelvollisen muuton jälkeen
  - selvitys Suomen sosiaaliturvaan kuulumisesta/ Kelan todistus Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan soveltamisen päättymisestä
  - toisen valtion veroviranomaisen antama todistus maailmanlaajuisesta verovelvollisuudesta tähän valtioon (ns. asuinpaikkatodistus)
  - selvitys työskentelystä tai elinkeinotoiminnan harjoittamisesta Suomessa muuton jälkeen
  - selvitys Suomessa ja muissa valtioissa oleskelun määrästä muuton jälkeen
  - selvitys muuton jälkeisistä tuloista Suomesta ja ulkomailta

Esimerkki 1- Työkomennukselle lähtevä Aino

Suomalainen työnantaja X Oyj lähettää Suomen kansalaisen Ainon kolmen vuoden työkomennukselle Saksaan. Ainin puoliso ja kaksi alaikäistä lasta lähtevät mukaan komennukselle. He irtisanovat Suomessa olleen vuokra-asuntonsa. Aino kuuluu työkomennuksensa aikana Suomen sosiaaliturvaan. Perheellä jää Suomeen kesämökki, mutta ei muuta kiinteää omaisuutta. Heillä on lisäksi pieniä omistuksia suomalaisissa pörssiyrityksissä ja sijoitusrahastoissa.

Tuleeko Ainosta rajoitetusti verovelvollinen, kun he muuttavat työkomennuksen vuoksi Saksaan?

Esimerkki 2- Viroon muuttava Jouni

Suomen kansalainen Jouni on kertonut muuttaneensa syksyllä pysyvästi Viroon työskentelemään ja on perustanut sinne oman yrityksen. Hän on irtisanonut Suomessa olleen vuokra-asuntonsa ja tehnyt Tallinnassa sijaitsevasta asunnosta toistaiseksi voimassa olevan vuokrasopimuksen muutostaan alkaen. Jounilla ei ole Suomessa asuntoa, perhettä eikä omaisuutta. Hän on tehnyt pysyvän muuttoilmoituksen Digi- ja väestötietovirastoon ja saanut Kelasta päätöksen siitä, että hän ei enää kuulu Suomen sosiaaliturvaan muuttonsa jälkeen.

Tuleeko Jounista rajoitetusti verovelvollinen heti muuttohetkestään lähtien?

Esimerkki 3- Sveitsiin muuttava pariskunta

Suomen kansalaiset Maija ja Matti ovat muuttaneet Suomesta Sveitsiin, jonne Maija siirtynyt työskentelemään paikallisen työnantajan palvelukseen. Pariskunta on vuokrannut Sveitsistä asunnon toistaiseksi voimassa olevalla vuokrasopimuksella. Pariskunnan täysi-ikäiset lapset ovat jääneet Suomeen. Pariskunta ei kuulu Suomen asumisperusteisen sosiaaliturvan piiriin muuttohetkestä lukien. Pariskunta on antanut perheen asunnon Suomessa vuokralle ulkopuoliselle. Pariskunnan on tarkoitus oleskella muuttonsa jälkeen Suomessa vain kesälomalla ja jouluna.

Matti omistaa suomalaisen yhtiön X Oy:n osakkeet ja toimii yhtiön hallituksen puheenjohtajana sekä toimitusjohtajana. Näitä tehtäviä Matti hoitaa etänä Sveitsistä käsin. X Oy on sijoitustoimintaa harjoittava osakeyhtiö, jonka omistukset keskittyvät pörssiyritysten osakkeisiin. Matti toimii myös pörssiyrityksen hallituksen jäsenenä. Maijan omistukset Suomessa koostuvat perheyhtiön osakkeista (60 % omistus), suomalaisista pörssiosakkeista ja rahasto-osuuksista, sijoitusasunnosta sekä kesämökistä.

Tuleeko puolisoista rajoitetusti verovelvollisia heti muuttohetkestään alkaen?

Yleinen vai rajoitettu verovelvollisuus?

Yleinen verovelvollisuus

- **Asumisen perusteella**
  - Varsinainen asunto ja koti Suomessa
    - Merkintä väestötietojärjestelmässä ei yksin ratkaise
    - Todelliset olosuhteet ratkaisevat
- **Oleskelun perusteella**
  - Jatkuvasti oleskelee yli 6 kk ajan

Rajoitettu verovelvollisuus

- Henkilö, joka ei ole Suomessa yleisesti verovelvollinen, on rajoitetusti verovelvollinen
  - ei varsinaista asuntoa ja kotia Suomessa
  - ei oleskele Suomessa yhtäjaksoisesti yli 6 kuukautta (ks. myös seuraava kalvo)

Yli kuuden kuukauden oleskelu

- Kuuden kuukauden aika ei ole sidottu kalenterivuoteen.
  - Yleinen verovelvollisuus saapumispäivästä lukien
  - Verovelvollisuusasema voi vaihtua kesken vuotta
- Oleskelun syyllä ei ole merkitystä (työskentely, loma, opiskelu jne.)
  - Suomessa vietetty kokonaisuena ratkaiseva
- Kokonaisuutta laskettaessa huomioidaan mukaan tulo- ja lähtöpäivät:
  - Suomessa 15.10. – 15.4. = **yli** kuusi kuukautta → yleisesti verovelvollinen
  - Suomessa 15.10. – 14.4. = **tasan** kuusi kuukautta → rajoitetusti verovelvollinen
- Aviopuolisoista toinen voi olla rajoitetusti verovelvollinen ja toinen yleisesti verovelvollinen

Yli kuuden kuukauden oleskelu - jatkoa

- Korkeintaan kuudeksi kuukaudeksi suunniteltu oleskelu saattaa pidentyä yli kuuteen kuukauteen
  - Yleinen verovelvollisuus saapumispäivästä lukien
- Säännöksen maininta "Tilapäinen poissaolo ei estä pitämästä oleskelua jatkuvana":
  - Laista ei ilmene, kuinka pitkä poissaolo on tilapäistä → tapauskohtainen harkinta
    - Verotuskäytännössä ainakin alle kahden kuukauden poissaolo on ollut tilapäinen
  - Jos poissaolo on tilapäistä, poissaolopäivät lasketaan mukaan Suomessa oleskelupäiviin arvioitaessa, onko oleskelu kestänyt yli kuusi kuukautta.
- Huom. Jos varsinainen asunto ja koti siirtyvät Suomeen, myös alle kuuden kuukauden oleskelun vuoksi voi tulla yleisesti verovelvolliseksi.
  - Esim. tilanne, jossa ollut tarkoitus muuttaa pysyvästi Suomeen (varsinainen asunto ja koti Suomessa) ja suunnitelmat muuttuneet siten, että viiden kuukauden kuluttua muutetaan pois Suomesta.

Yli 6 kuukauden oleskelu Suomessa

- Toistuvat lyhyet oleskelujaksot Suomessa - milloin kyse jatkuvasta yli kuuden kuukauden oleskelusta?
  - Esim. toistuvat työmatkat yli kuuden kuukauden ajanjaksolla
  - Verohallinnon ohje: keskimäärin noin 3 päivänä viikossa tai enemmän → yleinen verovelvollisuus
    - Alle 3 päivän keskimääräinen viikoittainen oleskelu - lähtökohtana rajoitettu verovelvollisuus, mutta:
      - kyse aina kokonaisharkinnasta - tapauskohtaiset olosuhteet
      - vaikutusta voi olla esim. sillä, asuuko hotellissa vai onko käytössä asunto jne.

Esimerkki: Ulkomailta perheensä kanssa asuva C käy Suomessa työmatkoilla 8 kuukauden (34 viikkoa) ajan joka viikko siten, että hän viettää Suomessa 2-4 päivää viikossa. Yhteensä hänelle kertyy Suomessa vietettyjä päiviä 8 kuukauden aikana 108 päivää. Keskimäärin tämä tarkoittaa 3,18 päivän viikoittaista oleskelua Suomessa ($108:34 = 3,18$). Koska oleskelu jatkuu yli kuuden kuukauden ajan, A:sta tulee Suomessa yleisesti verovelvollinen.

Esimerkki 1 - Suomeen työskentelemään

Ruotsin kansalainen Jens tulee Suomeen työskentelemään suomalaisen työnantajan palveluksessa. Hänen kanssaan on tehty viiden kuukauden määräaikainen työsopimus. Jens on hakenut Verohallinnolta lähdeverokortin ja työnantaja on perinyt palkasta lähdeveron Suomeen.

Kun Jens on ollut Suomessa neljä kuukautta, suomalainen työnantaja tarjoaa Jensille toistaiseksi voimassa olevaa työsopimusta. Jens päättää jäädä Suomeen pidemmäksi aikaa, alustavasti vähintään vuodeksi.

Mistä alkaen Jensistä tulee Suomessa yleisesti verovelvollinen?

Esimerkki 2 - Suomeen työskentelemään

Italian kansalainen Sabrina tulee Suomeen työskentelemään suomalaisen työnantajan palveluksessa. Hänen kanssaan on tehty tasan kuuden kuukauden mittainen määräaikainen työsopimus. Sabrina päättää, että hän jää työskentelyn jälkeen viettämään viikon loman Suomeen ja lähtee vasta loman jälkeen takaisin kotiinsa Italiaan.

Onko Sabrina Suomessa yleisesti vai rajoitetusti verovelvollinen?

Esimerkki 3 - Ranskasta Suomeen työkomennukselle

Ranskalainen työnantaja X lähettää työntekijänsä Adan Suomeen asiakasprojektia varten. Hän työskentelee Suomessa ja Ranskassa seuraavasti:

Ensin Suomessa 2kk

Ranskassa 1kk

Suomessa 3kk

Ranskassa lomalla ja työskentelemässä 2kk

Suomessa 3kk

Onko Ada Suomessa yleisesti vai rajoitetusti verovelvollinen?

Esimerkki 4 - Kahdessa maassa työskentelevä Ernst

Saksalainen professori Ernst työskentelee suomalaisen yliopiston palveluksessa Suomessa viikoittain 1-2 päivää koko yliopiston lukuvuoden ajan. Muun ajan hän tekee etätöitä suomalaiselle yliopistolle kotoaan Saksasta käsin. Suomessa Ernst yöpyy huoneistohotellissa.

Onko Ernst Suomessa yleisesti vai rajoitetusti verovelvollinen?

Verosopimuksen mukainen asuminen

©Taloushallinto

Yleistä verosopimuksista

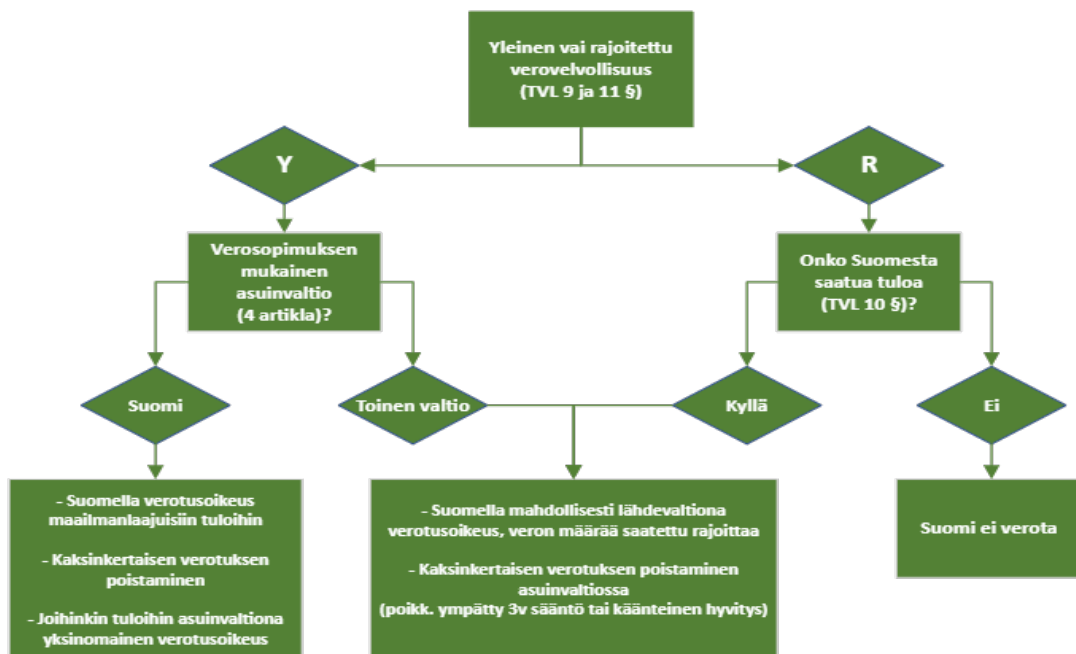

- Suomella on voimassa oleva verosopimus yli 70 valtion kanssa.
  - Suomen solmimat verosopimukset noudattavat pääosin OECD:n malliverosopimusta.
- Verosopimukset ovat Suomen tekemiä kahdenvälisiä tai monenkeskisiä sopimuksia
  - Verosopimuksissa jaetaan henkilön saamien tulojen verotusoikeus Suomen ja muiden sopimuksen osapuolina olevien valtioiden kesken
- Suomen vieraiden valtioiden kanssa tekemät kansainväliset sopimukset voivat **rajoittaa** Suomen verotusoikeutta
  - Koskee sekä rajoitetusti verovelvollisen että yleisesti verovelvollisen tuloja
  - Asuinvaltio velvollinen poistamaan kaksinkertaisen verotuksen
  - Verosopimus voi myös kokonaan estää tulon verottamisen Suomessa

Yleistä verosopimuksista

- Verosopimukset on rakennettu niin, että niitä sovellettaessa henkilö voi asua verosopimuksen tarkoittamalla tavalla vain yhdessä valtiossa.
  - Verosopimuksissa on määräykset siitä, kummassa valtiossa kaksoisasujan katsotaan asuvan sopimusta sovellettaessa.
  - Toinen valtiosta joutuu silloin luopumaan maailmanlaajuisesta verotusoikeudestaan.
- **Asuinvaltion määrittely on olennaista verosopimuksen soveltamisen kannalta**

Tämä kuva löytyy Verohallinnon ohjeesta Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus sekä verosopimuksen mukainen asuminen - luonnolliset henkilöt

Verosopimuksen mukainen asuminen

- Verosopimusten asumista koskevien määräysten perusteella ratkaistaan, mitä valtiota pidetään henkilön verosopimuksen mukaisena asuinvaltiona.
  - OECD:n malliverosopimuksen 4 artikla
- Verosopimuksissa ratkaistaan myös ns. kaksoisasumistilanteet, joissa henkilö on molemmissa valtioissa yleisesti verovelvollinen eli verovelvollinen maailmanlaajuisesta tuloistaan.

Verosopimusten asumiskäsite

- Verosopimusten soveltamisala:
  - sovelletaan sopimusvaltiossa tai molemmissa sopimusvaltioissa asuvaan henkilöön
- Verosopimuksen mukaisen asumisen määrittely
  - Verosopimusta sovellettaessa henkilö voi olla vain yhdessä valtiossa asuva
  - Ensin ratkaistava verovelvollisuusasema kansallisen lainsäädännön nojalla
    - Kukin valtio ratkaisee itsenäisesti
  - Jos henkilö yleisesti verovelvollinen vain toisessa valtiossa, on tämä valtio lähtökohtaisesti henkilön verosopimuksen mukainen asuinvaltio
    - Huom. Rajoitetusti verovelvollinen ei voi olla verosopimuksen mukaan Suomessa asuva!
  - Jos henkilö asuu molemmissa sopimusvaltiossa kansallisen lainsäädännön mukaan, ratkaistaan verosopimuksen määräysten (asuinvaltio-artikla) perusteella, kumpi valtio on henkilön verosopimuksen mukainen asuinvaltio
  - Verosopimuksen mukaisella asuinvaltiolla maailmanlaajuinen verotusoikeus henkilön tuloihin

Verosopimuksen 4 artikla - asumisen määrittely

- Asuinvaltion määrittely yksinkertaista, jos henkilö yleisesti verovelvollinen vain yhdessä valtiossa
  - Tuo valtio lähtökohtaisesti verosopimuksen mukainen asuinvaltio
- Jos henkilö yleisesti verovelvollinen molemmissa valtioissa (ns. kaksoisasuja):
  - Verosopimuksen 4 artiklan 2 kappale - miten asuinvaltio määritellään?
    - Vakinainen asunto
    - Henkilökohtaiset ja taloudelliset siteet (elinetujen keskus)
    - Pysyvä oleskelu
    - Kansalaisuus
    - Viranomaisten keskinäinen sopimus

Huom. Kriteerit erilaiset kuin rajoitetulla verovelvollisuudella (vrt. olennaiset siteet).

Verosopimuksen mukainen asuinvaltio - vakinainen asunto

- Mitä tarkoittaa vakinainen asunto?
  - Ulkomaista asuntoa voidaan pitää vakinaisena, kun se on hankittu ilman käyttörajoituksia vähintään vuoden ajaksi omaan vakituiseen asuinkäyttöön ja sitä voidaan pitää henkilön vakituisen asumisen tarpeita vastaavana.
    - Tapauskohtainen tarkastelu, lyhytkin aika mahdollinen
  - Henkilöllä voidaan katsoa olevan Suomessa käytettävään vakinainen asunto esim. silloin, kun
    - hänen omistamansa ympärivuotiseen asumiseen soveltuva asunto on myytävänä tai sitä tarjotaan vuokrattavaksi,
    - hän ei ole irtisanonut Suomessa olevan asuntonsa vuokrasopimusta,
    - asunto on vuokrattu lähipiirille,
    - henkilön käytettävissä on talviasuttava vapaa-ajan asunto,
    - jne.

Vakinainen asunto

Verosopimuksen mukainen asuinvaltio - elinetsujen keskus

- Jos asuinvaltio ei ratkea vakituksen asunnon sijainnin perusteella tai jos vakituinen asunto on kummassakin valtiossa, hänen katsotaan olevan vain siinä valtiossa asuva, johon hänen henkilökohtaiset ja taloudelliset suhteensa ovat kiinteämmät (**elinetsujen keskus**);
  - Henkilökohtaisia siteitä vakiintuneesti painotettu
    - perhe, lähipiiri, harrastukset, ”aktivismi” jne.
  - Taloudelliset siteet usein vahvemmat aiempaan asuinvaltioon
    - työ, yritysroolit, sosiaaliturva, omistukset, tulot...

Elinetsujen keskus

Verosopimuksen mukainen asuinvaltio - oleskelu, kansalaisuus, viranomaisten välinen sopimus

- Jos ei voida ratkaista, kummassa valtiossa hänen elinetsujensa keskus on, **tai jos hänen käytettävänä ei ole vakinaista asuntoa kummassakaan valtiossa**, hänen katsotaan olevan vain siinä valtiossa asuva, jossa hän **oleskelee** pysyvästi;
  - pysyvästi – jatkuvasti - tavanomaisesti – vakiintuneesti – yleensä
  - tarkastelujakso?
  - oleskelut kolmansissa valtioissa
- Jos hän oleskelee pysyvästi kummassakin valtiossa tai ei oleskele pysyvästi kummassakaan niistä, hänen katsotaan olevan vain siinä valtiossa asuva, jonka **kansalainen** hän on;
- Jos hän on kummankin valtion kansalainen tai hän ei ole kummankaan valtion kansalainen, sopimusvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on ratkaistava asia **keskinäisin sopimuksin**.
  - Harvinainen, viimesijainen keino (pyritään ratkaisemaan ilman tätä neuvottelua)

Pysyvä oleskelu

Kansalaisuus

MAP

Esimerkki 1 - Kahdessa maassa työskentelevä Ernst

Saksalainen professori Ernst työskentelee suomalaisen yliopiston palveluksessa Suomessa viikoittain 1-2 päivää koko yliopiston lukuvuoden ajan. Muun ajan hän tekee etätöitä suomalaiselle yliopistolle kotoaan Saksasta käsin. Suomessa Ernst yöpyy huoneistohotellissa. Saksassa hänellä on omistusasunto, jossa hän asuu yhdessä puolisonsa kanssa.

Kummassa maassa Ernst asuu verosopimusta sovellettaessa?

Esimerkki 2- Työkomennukselle lähtevä Aino

Suomalainen työnantaja X Oyj lähettää Suomen kansalaisen Ainon kolmen vuoden työkomennukselle Saksaan. Ainin puoliso ja kaksi alaikäistä lasta lähtevät mukaan komennukselle. He irtisanovat Suomessa olleen vuokra-asuntonsa. Aino kuuluu työkomennuksensa aikana Suomen sosiaaliturvaan. Perheellä jää Suomeen kesämökki, mutta ei muuta kiinteää omaisuutta. Heillä on lisäksi pieniä omistuksia suomalaisissa pörssiyrityksissä ja sijoitusrahastoissa.

Ainosta tulee Saksassa paikallisen lainsäädännön nojalla yleisesti verovelvollinen. Hän on kuitenkin yleisesti verovelvollinen myös Suomessa. Kummassa maassa Aino asuu verosopimusta sovellettaessa?

Esimerkki 3 - Ranskasta Suomeen työkomennukselle

Ranskalainen työnantaja X lähettää työntekijänsä Adan Suomeen asiakasprojektia varten. Hän työskentelee Suomessa ja Ranskassa seuraavasti:

Ensin Suomessa 2kk

Ranskassa 1kk

Suomessa 3kk

Ranskassa lomalla ja työskentelemässä 2kk

Suomessa 3kk

Ada on edelleen kotimaassaan Ranskassa yleisesti verovelvollinen. Hänestä on kuitenkin tullut yleisesti verovelvollinen myös Suomessa. Adan puoliso on jäänyt työkomennuksen ajaksi pariskunnan kotiin Ranskaan ja käy Suomessa Adan luona ainoastaan satunnaisesti viikonloppuisin. Kummassa valtiossa Ada asuu verosopimusta sovellettaessa?

Kertausta

- Henkilö voi olla verosopimuksen mukaan vain yhdessä valtiossa asuva.
- Jos henkilö on kaksoisasuja eli kahdessa valtiossa maailmanlaajuisista tuloista verovelvollinen, ratkaistaan verosopimuksen mukainen asuinvaltio pääasiassa verosopimuksen 4 artiklan 2 kappaleen avulla.
- Verosopimus määrittelee asuinvaltion ja lähdevaltion verotusoikeuden
- Rajoitetusti verovelvollinen ei voi olla verosopimuksen mukaan Suomessa asuva.

Mistä lisätietoa?

Asiakasohjeet:

[Suomesta ulkomaille](#)

[Ulkomailta Suomeen](#)

[Muutto pois Suomesta](#)

[Suomen kansalainen ja kolmen vuoden sääntö](#)

[Kun ulkomainen työntekijä muuttaa pois Suomesta](#)

Syventävä vero-ohje:

[Yleinen ja rajoitettu verovelvollisuus sekä verosopimuksen mukainen asuminen - luonnolliset henkilöt](#)

Kiitos!

Anna-Leena Rautajuuri

Johtava veroasiantuntija

Verohallinto / Etelä-Suomen verotoimisto 2

puh. 029 512 2809

anna-leena.rautajuuri@vero.fi

**talous
hallinto
liitto**